

Pro Dromi, een nieuw kraamhokconcept

Het Nederlandse Varkensnetwerk 'Wat liggen ze er mooi bij' stelde eind oktober 2010 twee nieuwe kraamhokontwerpen voor op het proefbedrijf in Sterksel. In de hokken werden enkele elementen ingebouwd die helemaal nieuw zijn voor de sector.

– TOON DE KEUKELAERE, BEROEPSWERKING –

• varkens

Ir. Anita Hoofs, onderzoekster op het Varkensproefbedrijf Sterksel van Wageningen UR Livestock Research, startte alvast met een toelichting bij de uitbouw van het netwerk. Het Varkensnetwerk 'Wat liggen ze er mooi bij' bestaat uit 14 zeugenhouders. Sinds mei vorig jaar startten ze met een innovatieproces voor de huisvesting in de kraamfase. Doel van dit innovatieproces is een op korte termijn realiseerbare integrale verbetering van de huisvesting tijdens de kraamfase, gericht op werkplezier, arbeidsefficiëntie, diergezondheid, rendement en dierwelzijn. Tijdens een vraaggesprek met enkele ondernemers uit het netwerk kwam het hoe en waarom van een nieuw stalconcept aan bod.

Waarom moesten de kraamhokken veranderen? Is wat we nu hebben het beste wat we kunnen? Wat zou men eventueel nog kunnen aanpassen? Dit waren enkele van de vragen die tijdens de voorstelling aan bod kwamen. De productie per dier wordt steeds maar hoger en vanuit het netwerk wordt getracht om per individueel dier een zo optimaal mogelijke huisvesting te voorzien. In

eerste instantie bekijkt men dit vanuit het standpunt van het dier, maar anderzijds zijn de varkenshouders ook veel in de kraamstal aan het werk en zoeken ze naar een fijne werkomgeving. De varkenshouders van het netwerk geloven rotsvast in het nieuwe concept omdat het gedragen en opgebouwd is vanuit de basis, een groep enthousiaste zeugenhouders.

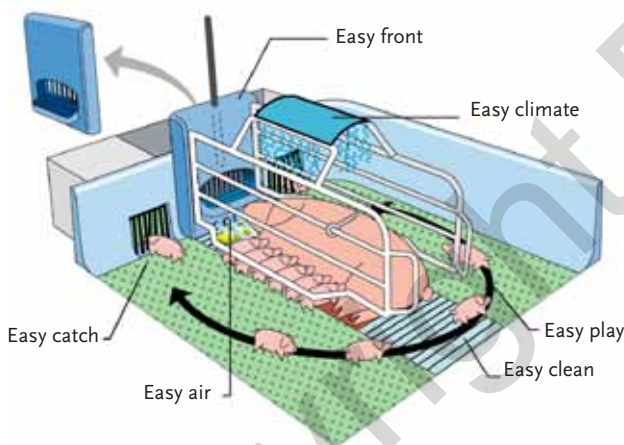
Proces

De heer Hooijer, medewerker van Oversight In en bedrijfsleider van stalinrichting Vereijken Hooijer, schetste vervolgens het verloop van het proces. "De ondernemers uit het netwerk kwamen met honderden ideeën naar boven. Hieruit zijn een aantal concepten gegroeid waarmee we konden voortwerken en die aan de hand van 3D-modellen werden gevisualiseerd. Nadien is er online een onderzoek gedaan waaraan 155 zeugenhouders meewerkten. Je vraagt simpelweg aan je collega's wat zij er van vinden. Hier werd dus geëvalueerd of bepaalde aspecten al dan niet geaccepteerd zouden worden."

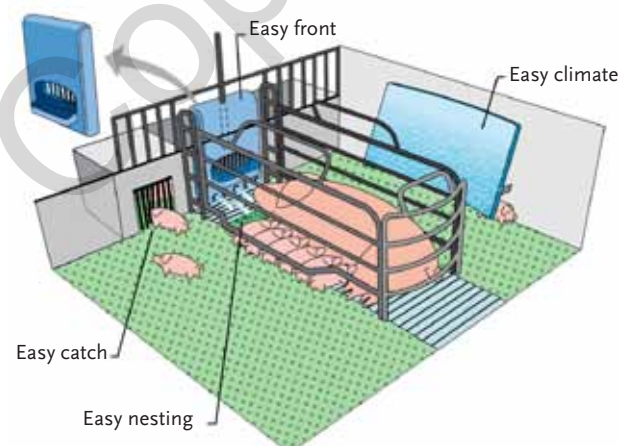
Concept

Na de officiële onthulling van de naam van het nieuwe kraamhok gaf de heer Hooijer verdere toelichting bij het stalsysteem. "Het Pro Dromikraamhok bestaat in 2 versies: Pro Dromi I (conventioneel, zie figuur 1) en II (met vrijloop voor de zeug, zie figuren 2 en 3). In beide systemen is de volgende basisregel van toepassing: je werkt met plezier omdat ze er mooi en gezond bijliggen (*easy play, climate, nesting, air*) en omdat je nauwelijks nog in het hok hoeft (*easy catch, clean, front*).

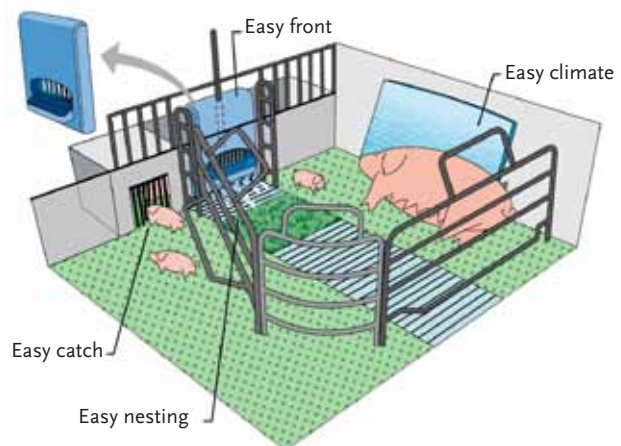
Easy front Vooral de reiniging was belangrijk voor de zeugenhouders. Hierbij is het idee ontstaan om zo veel mogelijk dingen weg te werken en te integreren in het frontpaneel met voederbak. De voedertrog is zodanig uitgevoerd dat de zeug langs de ene kant en de biggen langs de andere kant, en dit aan beide kanten, kunnen eten. Openingen zorgen ervoor dat er contact is tussen zeug en biggen. Verder is er vooraan een biggenest toegevoegd met 2 toegangen, eventueel voorzien van een deksel met geïntegreerde

Figuur 1 Conventioneel kraamhok Pro Dromi I

Figuur 2 Kraamhok met vrijloop voor de zeug Pro Dromi II

Figuur 3 Opengezet kraamhok met vrijloop voor de zeug Pro Dromi II

IR-lamp. In de tweede variant kunnen de biggen niet rondlopen en is er slechts 1 toegang voorzien. Het biggenest kan al dan niet met vloerverwarming worden uitgevoerd. Het is de bedoeling om ook waterleidingen te integreren in het frontpaneel.

Easy catch Waar alle ondernemers in het netwerk vrij vlug mee akkoord waren, was het idee om de biggen op een eenvoudige manier te kunnen vangen. Het biggenest staat aan het gangpad, waardoor het ontzettend makkelijk is om biggen te controleren en te behandelen. Het nest is voorzien van openingen waardoor biggen vrij in en uit kunnen lopen. Het Pro Dromiconcept voorziet in een systeem waarbij openingen desgewenst kunnen worden afgesloten waardoor de biggen wel in het nest kunnen, maar eenmaal binnen, kunnen ze niet meer terug naar buiten. Mogelijk stuurt ook een beugel op de kraambox (zie verder bij *easy climate*) de kleppen van het biggenest. Hierdoor worden de biggen vastgezet in het biggenest als de zeug rechtstaat. Doodliggen van biggen wordt hierdoor gereduceerd. Deze opstelling maakt de kraamstal wellicht iets groter, maar men is er rotsvast van overtuigd dat dit niet opweegt tegen het aanzienlijke verlichten van de arbeid.

Easy climate Bij de Pro Dromi 1 wordt er bovenop de kraambox een koelplaat gemonteerd. Hierdoor ontstaat er voor de zeugen een soort microklimaat. Het is de bedoeling om deze plaat op termijn te integreren in de schuine zijwanden van de kraambox zodat ook hier geen extra werk voor het reinigen bijkomt. In het tweede systeem kan men de boxen opendraaien en krijgen de zeugen enkele dagen na het werpen extra ruimte. Langs de kant wordt een koelplaat gemonteerd. Achter deze koelplaat bevindt zich nog een doorgang voor de biggen, zodat ook hier geen extra biggensterfte te betreuren valt (figuur 3). Het is de bedoeling dat de temperatuur van de koelplaat kan worden geregeld om het liggedrag van de zeug te sturen. De koelplaat heeft een gebogen vorm zodat de zeug maximaal contact kan maken.

Easy play In de conventionele uitvoering hebben de biggenesten 2 doorgangen en kunnen de biggen naar believen vrij rondlopen. Zo hebben ze een totale 'sjeesruimte' van maar liefst 9 m, zoals Anita Hoofs het met haar Nederlands enthousiasme weergaf.

Easy clean Momenteel worden stallen steeds groter en zijn er meer kraamhokken. Het vervelende werkje om de mest achter de zeugen te moeten verwijderen, is in het nieuwe stalconcept definitief verleden tijd. Om dit euvel te verhelpen, werd een automatisch mestafvoersysteem ontwikkeld waarbij een deel van de rooster naar beneden zakt en een schuif de mest van de rooster duwt. Zo hoeft je nooit meer het hok in om mest te scheppen.

Easy air In het frontpaneel zijn onderaan de zeugentrog enkele openingen voorzien van waaruit frisse lucht voor de zeug wordt aangevoerd. De ruimte onder het gangpad vooraan dient als luchtkanaal. Voorts wordt nog een klepel voorzien waarbij de zeug zelf voor extra frisse lucht kan zorgen. Door met de snuit te duwen, treedt een kleine ventilator, die onderin is ingebouwd, in werking. Ook als de zeug rechtstaat en tegen een soort beugel duwt, passeert een kleine luchtstroom onder de zeug door, waardoor biggen niet de neiging hebben om onder de zeug te gaan, en er bijgevolg minder kans is op doodliggen.

Easy nesting Uit literatuurstudie blijkt duidelijk het belang van nestmogelijkheid bij zeugen. Tot nu toe heeft men hiervoor nog geen goede oplossing gevonden, maar men zoekt voort. Voorlopig maakt men gebruik van een soort prop met lang stro dat de zeug kan gebruiken om nestgedrag te bevorderen.

Het onderzoek naar de nieuwe huisvestingsystemen voor de kraamfase op het Varkensbedrijf Sterksel wordt gefinancierd door het Productschap Vee en Vlees (innovatie varkensvlees), Verijeken Hooijer, Verbakel en Leenders Roosters. Het is de bedoeling om het komende jaar de diverse aspecten van het Pro Dromisysteem verder te verfijnen en waar mogelijk te verbeteren. ■